

GRAD SVETI IVAN ZELINA

**Strategija za prava djece
za razdoblje od 2016. do 2020. godine**

Studenj, 2016

Ova politika izrađena je u sklopu projekta „Organizacije koje brinu“. Projekt „Organizacije koje brinu“ provodila je Udruga roditelja Korak po korak u partnerstvu s Gradom Svetim Ivanom Zelinom, Udrugom mladih Zeline, Centrom mladih Belišće, udrugom Proanima.kreativka iz Vukovara i udrugom PRONI iz Osijeka, a suradnici na projektu bili su Grad Belišće, Grad Vukovar te Udruga gradova. Cilj projekta bio je osnažiti lokalne organizacije civilnog društva u praćenju i zagovaranju dobre vladavine te povećati participaciju djece, roditelja i ostalih građana u oblikovanju lokalnih politika za djecu i mlade.

Projekt se provodio u okviru programa IPA 2011 „Jačanje potpore organizacijama civilnog društva za povećanje dobrog upravljanja i transparentnosti javne uprave u Hrvatskoj“. Financirala ga je Europska unija, a sufinancirao Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Vrijednost projekta iznosila je 240.000,00 eura.

Koordinatorice radne skupine:

Emma Džakić i Martina Dužaić

Članovi radne skupine:

1. Hrvoje Košćec
2. Branka Hođa
3. Martina Dužaić
4. Alma Mašić-Biljan
5. Sanja Puhelek
6. Silvija Zeman
7. Stjepan Benčak
8. Marica Roguljić
9. Lucija Večerić
10. Mirjana Hranjec Banovec
11. Grozdana Hunjek
12. Zoran Fučkan
13. Jelena Kovačević
14. Emma Džakić
15. Branka Dananić
16. Gordana Čosić
17. Martina Potočki
18. Maja Vukelić

Strategija za prava djece u Gradu Svetom Ivanu Zelini za razdoblje od 2016. do 2020. godine

Sadržaj

1.1. UVOD	1
1.2. ANALIZA STANJA I PROCJENA POTREBA.....	2
1.3. OPIS PARTICIPATIVNOG PROCESA IZRADE LOKALNE STRATEGIJE ZA DJECU	3
1.4. SMJERNICE ZA PROVEDBU, PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE O PROVEDBI LOKALNE STRATEGIJE	3
1.5. DJELOVANJE ZA DJECU PREMA STRATEŠKIM PODRUČJIMA NACIONALNE STRATEGIJE ZA PRAVA DJECE	4
I. strateški cilj: Osiguravanje usluga i sustava prilagođenih djeci	5
Zdravstveni sustav	5
Sustav socijalne skrbi.....	7
Sustav obrazovanja.....	8
Sport, kultura i druge aktivnosti slobodnog vremena	12
II. strateški cilj: Eliminacija svih oblika nasilja nad djecom	14
III. strateški cilj: Osiguravanje prava djece u ranjivim situacijama.....	16
Djeca s teškoćama u razvoju	16
IV. strateški cilj: Osiguranje aktivnog sudjelovanja djece	17

1.1. UVOD

Nacionalna strategija za prava djece u Republici Hrvatskoj od 2014. do 2020. godine naglašava potrebu djelotvornijeg promicanja i zaštite prava djece u Republici Hrvatskoj kroz provedbu postojećih međunarodnih, regionalnih i nacionalnih standarda na području prava djece, promovirajući cjeloviti i integrativni pristup pravima djece. Strategija je multidisciplinarni i sustavni okvir koji treba biti integriran u nacionalne, regionalne i lokalne dokumente i planove koji se odnose na djecu pod vidom ostvarivanja Konvencije o pravima djeteta. Polazeći od Strategije Vijeća Europe o pravima djeteta (2016. – 2021.) i EU Agende za prava djece Strategija je fokusirana na četiri strateška područja:

1. Unapređivanje sustava i osiguravanje usluga prilagođenih djeci
  - a. Obrazovanje
  - b. Sport, kultura i druge aktivnosti slobodnog vremena
  - c. Zdravstvo
  - d. Socijalna skrb
  - e. Pravosuđe i obiteljsko pravo
2. Eliminacija svih oblika nasilja nad djecom
3. Osiguranje prava djece u ranjivim situacijama
4. Osiguranje aktivnog sudjelovanja djece.

Kao polazni okvir za procjenu dosadašnjih postignuća i izazova u ostvarivanju prava djece u nacionalnoj strategiji koriste se indikatori prava djece, točnije tri skupine indikatora: **strukturalni** (odnosi se na pravni okvir te institucionalne i financijske mehanizme nužne da se ostvare predviđeni ciljevi i mjere koji se odnose na prava djece); **procesni** (napori koji se ulažu da se realiziraju predviđene mjere i ciljevi, npr., radionice, kampanje, javna događanja); učinka ili **ishoda** (mjere konkretan utjecaj na dobrobit djeteta provedbom mjere ili cijelog cilja).

Prava djece, ne događaju se u nekom praznom prostoru, već u njihovoj neposrednoj okolini, u njihovoj obitelji, susjedstvu, igralištu, školi, zdravstvenoj ustanovi, knjižnici, u njihovoj zajednici. Upravo zato, ukoliko želimo demokratsko društvo koje pretpostavlja vladavinu prava, djeca ga trebaju živjeti i učiti u njihovoj blizini. Iz toga, potpuno razumljivo proizlazi nužnost da se svi uključeni u podizanje, odgoj i obrazovanje djece, ali i sama djeca kroz dogovor i usuglašavanje izjasne o potrebnim mjerama i aktivnostima te da one budu sadržane u jedinstvenom planu djelovanja za buduće razdoblje kako bi se osigurala efikasnost, predvidljivost te transparentnost u promicanju, poštivanju i zaštiti prava djece.

Na području grada Sv. Ivana Zeline godišnje se rađa oko 165 djece, što znači da ih je u dobi od 0 do 18 oko 2.970. Ove brojke ukazuju na koji broj populacije neposredno utječu odluke koje će se provoditi implementacijom ove politike.

1.2. ANALIZA STANJA I PROCJENA POTREBA

Bilo na lokalnoj ili nacionalnoj razini, proces razvoja ili preformuliranja politike počinje pregledom postojećeg stanja, uključujući i procjenu tekuće politike i pitanja koja se smatraju najbitnijima i najprečima za zajednicu.

U sklopu projekta **Organizacije koje brinu**¹, na području grada Sv. Ivana Zeline provedena su dva istraživanja koja su se razlikovala u svojim ciljevima.

Prvo istraživanje „Razina dobrog upravljanja vezano za politike prema djeci“ provedeno je tijekom travnja i svibnja 2015. godine. Istraživanje je uključivalo 4 stupa aktivnosti prikazan na slici 1., a ukupno je obuhvaćeno 178 osoba.

Slika 1.: Prikaz 4 razine praćenja s ciljem utvrđivanja razine informiranja i uključivanja građana na lokalnoj razini vezano za donošenje odluka koje se odnose na djecu i mlade.

Drugo istraživanje „Što ti želiš promijeniti“, provedeno je tijekom siječnja 2016. godine, tehnikom anketnog listića koji se mogao ispuniti *on-line* ili pismeno te ubaciti u kutije koje su se nalazile u različitim institucijama na razini grada koje su lako dostupne djeci i odraslima (škola, lokalna uprava, udruge, centar za socijalnu skrb, knjižnica, policija i drugi). Istraživanje je imalo za cilj utvrditi potrebe djece na području grada s ciljem da Strategija odgovara potrebama i prioritetima djece i njima važnih odraslih osoba. Na području grada Sv. Ivana Zeline ukupno je sudjelovalo 789 sudionika u dobi od 7 do 58 godina.

Najveći broj želja i prijedloga odnosio se na područja sporta, kulture i drugih aktivnosti slobodnog vremena te obrazovanja. Velik broj prijedloga odnosi se na sigurnost djece u prometu i prometnu povezanost Sv. Ivana Zeline s prigradskim naseljima i Zagrebom. Djeca su također izrazila želju za većom ponudom trgovina i ugostiteljskih objekata u gradu. U malom broju odrasli su izrazili potrebe vezane uz rad s ranjivim skupinama djece (specifično djece s teškoćama u razvoju).

Prvo istraživanje ukazalo je da Zelinčani u visokom postotku izražavaju interes za život u lokalnoj zajednici i za teme djece i mladih. Primjerice, 91,8 posto uglavnom je ili u potpunosti zainteresirano za život lokalne zajednice, a za teme djece i mladih preko 80 posto. Međutim, smatraju da o tim temama nemaju dovoljno informacija, a i kad bi htjeli saznati više o njima, manje od jedne trećine zna kome bi se mogli obratiti u lokalnoj zajednici, odnosno gdje bi mogli potražiti te informacije. 78,3 posto građana kazalo je da bi bili spremni uključiti se u razvoj lokalnih politika i strategija kojima bi se predvidjele različite usluge i programi

¹ Organizacije koje brinu je projekt koji ima za cilj osnažiti male, lokalne, organizacije civilnog društva u praćenju i zagovaranju dobre vladavine, odnosno provedbe politika prema djeci i mladima na način da se povećaju kapaciteti organizacija civilnog društva i javne administracije za proces uspostave transparentnih politika prema djeci i mladima. Financira ga Europska unija, a sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Ukupna vrijednost projekta je 240.000,00 eura. <http://udrugaroditeljpk.hr/organizacije-koje-brinu>

za unapređenje kvalitete života za djecu i mlade, a čak 64 posto navelo je da bi se o tome i dodatno educirali s ciljem što kvalitetnije participacije u izradi takvih lokalnih politika.

Ovdje treba istaknuti da je iskustvo predstavnika tijela javnih vlasti u uključivanje građana i građanki na području grada Sv. Ivana Zeline pokazalo da iako građani izražavaju spremnost da se uključe u razvoj i podizanje kvalitete života u zajednici, zapravo se rijetko odazivaju na procese savjetovanja i donošenja odluka te na različita događanja na razini grada. To pak jasno ukazuje da je potrebno podizati svijest o samoj važnosti i korisnosti uključivanja, osigurati popratne sadržaje za djecu kako bi se roditelji i skrbnici mogli uključiti u neki proces donošenja odluka te isto tako koristiti različite kanale komunikacije, primjerice mehanizme konzultacija s građanima, kontinuirano pratiti i ispitivati potrebe građana, razvijati sustav kontinuiranog informiranja građana i građanki te službenike i dužnosnike JLS kontinuirano obrazovati s ciljem pružanja podrške participacije građana i građanki.

1.3. OPIS PARTICIPATIVNOG PROCESA IZRADE LOKALNE STRATEGIJE ZA DJECU

Građansko sudjelovanje znači prelazak stanovnika lokalnih zajednica iz 'pasivnih političkih' promatrača među aktivne sudionike razvoja zajednice. Nadalje, građansko sudjelovanje u procesu odlučivanja znači da građani/građanke na organiziran način prepoznaju probleme lokalnih zajednica i imaju mogućnost predlagati rješenja.

Odluka koje su participativne, odnosno, zajedničke, doprinose jačanju povjerenja građana u institucije i jačanje legitimnosti tijela javne vlasti. Građani nisu samo u ulozi korisnika i potrošača usluga, već i u ulozi sudionika u odlučivačkim procesima i su-kreatora javnih politika.

Pri planiranju i izradi ove Strategije provedene su sljedeće aktivnosti kako bi se povećala uključenost svih dionika te time postigla potrebna usuglašenost u predviđenim mjerama.

1. Ispitivanje razine dobrog upravljanja vezano za prava djece na području Grada Sv. Ivan Zelina
2. Ispitivanje potreba djece
3. Kampanja s ciljem podizanja svijesti građana na lokalnoj razini za:
  - a. **monitoriranje** načina na koji se provode politike vezane za djecu
  - b. **veće uključivanje u proces razvoja i donošenja** odluka koje se odnose na prava djece
4. dvije edukacije predstavnika tijela javnih vlasti te organizacija civilnog društva
5. 5 sastanaka Vijeća za prevenciju
6. e – savjetovanje sa zainteresiranom javnošću
7. okrugli stol za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću

1.4. SMJERNICE ZA PROVEDBU, PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE O PROVEDBI LOKALNE STRATEGIJE

Inovativnost ove politike na razini grada je činjenica da su predviđene i neke mjere koje će za zadatak stvarati kvalitetniji uvid u različite potrebe djece i njima važnih odraslih. U najvećem dijelu odnose se na područje socijalnih usluga. Slijedi obrazovanje i participacija.

Socijalne usluge:

- Popis svih zdravstvenih i socijalnih usluga u lokalnoj zajednici te popis organizacija i ustanova koje ih pružaju. Uz popis mjesta za ostvarivanje usluga i stručnjaka, potrebno je predvidjeti i njegovo redovito ažuriranje.

- Popis i analiza potreba te izrada plana širenja kruga stručnjaka koji pružaju potrebne usluge
- Utvrditi potrebe za savjetovalištem za djecu mlade i obitelj te izraditi plan odgovora na utvrđene potrebe

Obrazovanje:

- Utvrđivanje obuhvata i potreba dodatnog uključivanja djece u predškolske ustanove, s osobitom osjetljivošću prema djeci iz ranjivih skupina (geografski dislocirani, oni sa slabijim imovinskim prilikama, djece pripadnika romske nacionalne manjine, djeca s teškoćama u razvoju i invaliditetom).

Također, ova politika uz to što je participativna i inkluzivna, odnosno razvijena je na način da su svoje prijedloge iznosila sama djeca, mladi, roditelji, građani i građanke, stručnjaci, predstavnici tijela javnih vlasti, mediji te predstavnici lokalne samouprave, također je predvidjela **indikatore** kao polazni okvir za procjenu dosadašnjih, ali i budućih postignuća i izazova u ostvarivanju prava djece.

Samo redovito praćenje temeljem ovih indikatora, te gore spomenutih potreba i analiza može doprinijeti punoj vladavini i poštivanju prava djece što pak vodi izgradnji društva koje njeguje vladavinu prava.

1.5. DJELOVANJE ZA DJECU PREMA STRATEŠKIM PODRUČJIMA NACIONALNE STRATEGIJE ZA PRAVA DJECE

Nacionalna strategija za prava djece sadrži ukupno 85 ciljeva koji se trebaju provoditi putem 248. mjera. Jedinice lokalne samouprave dobile su preporuku provođenja 29 ciljeva putem 69 mjera. Ovaj dokument, usklađen je sa strateškim područjima nacionalne strategije, s naglaskom na mjerama, odnosno ciljevima koji su rezultat lokalnih specifičnosti i potreba grada Sv. Ivana Zelina. Ovaj dokument kroz 4 cjeline sadrži ukupno 42 mjere koje se namjeravaju realizirati u četverogodišnjem razdoblju.

I. strateški cilj: Osiguravanje usluga i sustava prilagođenih djeci

ZDRAVSTVENI SUSTAV

Nacionalna strategija za područje zdravlja predviđa da se zdravstvene službe za djecu i mlade trebaju temeljiti na sljedećim načelima:

Uključivanje

Djeca i mladi imaju pravo na informacije, treba ih se smatrati aktivnim dionicima u donošenju odluka, saslušati i pitati za mišljenje.

Promicanje

Promicanje zdravlja se definira kao proces koji ljudima omogućava da povećaju kontrolu nad vlastitim zdravljem i unaprjeđuju ga, te promicanje uključuje sve aktivnosti koje djetetu i mladoj osobi omogućavaju veće sudjelovanje u postizanju zdravlja i dostizanju pozitivnih odrednica zdravlja.

Zaštita

Zdravstvena zaštita uključuje sve aktivnosti koje ograničavaju ili izbjegavaju izloženost bilo kakvim rizicima koji mogu štetno djelovati na zdravlje.

Prevenција

Prevenција uključuje smanjivanje štetnih odrednica zdravlja, prevenciju razvojnih bolesti i poremećaja kao i komplikacija bolesti te djelovanje bolesti na kvalitetu života².

U sklopu istraživanja „Razina dobrog upravljanja vezano za politike prema djeci“ utvrđeno je da se na razini grada Sv. Ivana Zeline vezano uz zdravlje djece već provode potporni programi za djecu s poremećajima mentalnog zdravlja. Ovdje su još predviđene psihosocijalne aktivnosti za djecu i obitelji kojima je potrebna podrška.

Organizirane su besplatne tjelesne/rekreacijske aktivnosti u okviru škole izvan redovne nastave, odnosno u školama su organizirane sportske grupe. Ove postojeće mjere usmjerene su na promicanje i prevenciju, kao i mjere predviđene ovim dokumentom, primjerice, prevencija ovisnosti (alkohol, droge, klađenje), odnosno promocija zdravih stilova života (Biciklijada, Pješadijada).

U provedbi svih zdravstvenih mjera upućuje se stručnjake i profesionalce da djeca i mladi budu informirani o medicinskim postupcima te da ih se sasluša i uzme u obzir njihovo mišljenje.

Aktivnosti	Rok (od-do)	Nositelj	Indikator
Podrška, savjetovanje i organizirane aktivnosti za djecu i obitelji kojima je potrebna podrška	12 mjeseci	U suradnji udruga, zdravstvenih i odgojno-obrazovnih ustanova	Broj organiziranih aktivnosti (početno stanje je 0)
Kampanja o zdravoj prehrani i štetnim posljedicama nezdrave prehrane (plakati, roditeljski sastanci, pitanje zabrane automata s nezdravim namirnicama u školi)	Kontinuirano – najmanje jednom godišnje	Grad, odgojno-obrazovne ustanove, sportske udruge	Broj organiziranih događaja; Broj sudionika
Organizacija događaja koji promiču sport i rekreaciju i aktivan način života (Biciklijada, Pješadijada)	Kontinuirano – najmanje jednom godišnje	Grad, Klub SIC, Udruge	Broj organiziranih događaja; Broj sudionika

² Nacionalna strategija za prava djece u RH za razdoblje od 2014. do 2020.

Provedba programa prevencije štetnog konzumiranja i ovisnosti (alkohol, droge, klađenje) i prekomjerne tjelesne težine te promocija zdravih stilova života u odgojno-obrazovnim ustanovama i udrugama	Kontinuirano	Odgojno-obrazovne ustanove i udruge uz podršku Grada	Broj organiziranih aktivnosti, broj i opis podržanih te provedenih programa, broj sudionika u aktivnostima
Kampanja u lokalnoj zajednici o dosljednom provođenju zakona o zabrani točenja alkohola maloljetnicima	12 mjeseci	Policija uz podršku Vijeća za prevenciju, škola i Udruga te u suradnji s inspekcijskim službama	Letci koji se dijele ugostiteljskim objektima – tiskani i podijeljeni

SUSTAV SOCIJALNE SKRBI

Republika Hrvatska je do sada usvojila niz međunarodnih i nacionalnih strateških dokumenata koji su usmjereni na dobrobit i najbolji interes djeteta, a odnose se na reformiranje sustava socijalne skrbi s ciljem unapređivanja sustava zaštite prava djece kroz razvoj mreže različitih socijalnih usluga od lokalne do nacionalne razine³.

Socijalne usluge obuhvaćaju sve aktivnosti, mjere i programe namijenjene sprečavanju, prepoznavanju i rješavanju problema i poteškoća, općenito sve djece i obitelji, i specifično djece i obitelji pod socijalnim rizikom, te poboljšavanju kvalitete njihovog života u zajednici.

Obzirom da na lokalnoj razini do sada nisu sustavnije praćeni pružatelji usluga za djecu i obitelj, kroz ovaj dokument, predlaže se sistematizacija i kvalitetnije praćenje zdravstvenih i socijalnih usluga u lokalnoj zajednici te popis organizacija i ustanova koje ih pružaju te redovito ažuriranje tog popisa. Uz to, posvetiti će se veća pažnja samoj analizi i procjeni potreba za socijalnim uslugama na lokalnoj razini a to će pak doprinijeti i boljem razumijevanju profila i broja stručnjaka kao i razvoja mjera, protokola i modela suradnje među stručnjacima s ciljem efikasne zaštite djece i obitelji.

Aktivnosti	Rok (od-do)	Nositelj	Indikator
Popis svih zdravstvenih i socijalnih usluga u lokalnoj zajednici te popis organizacija i ustanova koje ih pružaju. Uz popis mjesta za ostvarivanje usluga i stručnjaka, potrebno je predvidjeti i njegovo redovito ažuriranje.	12 mjeseci uz kontinuirano redovito ažuriranje	Grad - Odjel za društvene djelatnosti u suradnji s Vijećem za prevenciju	Izrađen i objavljen katalog. Redovito godišnje ažuriranje kataloga.
Popis i analiza potreba te izrada plana širenja kruga stručnjaka koji pružaju potrebne usluge	24 mjeseca	Grad- Odjel za društvene djelatnosti u suradnji s Vijećem za prevenciju	Izrađen plan unaprjeđenja aktivnosti i angažiranja stručnjaka
Utvrđiti potrebe za savjetovaništem za djecu mlade i obitelj te izraditi plan odgovora na utvrđene potrebe	48 mjeseci	Gradski ured u suradnji s centrom za socijalnu skrb i udrugama	Utvrđene potrebe i izrađen plan aktivnosti za osiguravanje zadovoljenja potreba za pomoći
Razviti protokole, preporuke i modele suradnje između odgojno-obrazovnih ustanova, sustava socijalne skrbi, lokalnih udruga i zdravstvenih ustanova s ciljem veće dobrobiti djeteta.	24 mjeseca	Vijeće za prevenciju, odgojno-obrazovne ustanove, centar za socijalnu skrb udruge	Izrađene preporuke, razvijen protokol

³ Nacionalna strategija za prava djece u RH za razdoblje od 2014. do 2020.

SUSTAV OBRAZOVANJA

Odgoj i obrazovanje predstavljaju jednu od glavnih dimenzija djetetovog života. Pravo djeteta na obrazovanje najeksplicitnije se propisuje člancima 28. i 29. Konvencije o pravima djeteta⁴.

U području predškolskog odgoja i obrazovanja osnovna zadaća ovog dokumenta jest utvrditi broj djece kao i njihove potrebe za uključivanjem u predškolski odgoj i obrazovanje. Ovaj prioritet lokalne strategije, potpuno je usklađen s međunarodnim, europskim i nacionalnim politikama. Dostupan i kvalitetan predškolski odgoj i obrazovanje smatraju se jednim od ključnih mehanizama za odgovor na nove socijalne rizike. Smatra se da učinkovito rješava bar tri goruća problema: pomaže roditeljima u usklađivanju obiteljskih obveza i obveza koje proizlaze iz plaćenog rada, sprečava dugotrajne nepovoljne posljedice izloženosti dječjem siromaštvu te priprema svu djecu da postanu produktivna radna snaga u budućnosti⁵. Istraživanja nedvojbeno pokazuju da uključenost djece u predškolske programe visoke kvalitete, u godini prije polaska u školu, olakšava djeci razvijanje vještina koje će im pomoći da se lakše uključe u školske aktivnosti. Uključenost u kvalitetan rani i predškolski odgoj i obrazovanje osobito je korisno za djecu iz socioekonomski ugroženih sredina zato što pravovremeno podržava razvoj djetetovih vještina ključnih za njegov razvoj i školovanje, te stoga i za njegove/njezine životne ishode.

U sklopu istraživanja „Što ti želiš promijeniti“ djeca predlažu informatizaciju škole kroz nabavku većeg broja računala, odnosno tableta. Iznimno zrelo predlažu sigurniji promet u blizini škole, ali i na razini grada te predlažu i bolju prometnu povezanost s prigradskim naseljima, Zagrebom (uvesti ZET-ov autobus), više parkirališnih mjesta i obnova postojećeg parkirališta, stajališta za bicikle te uređena autobusna stajališta. Dio prijedloga učenika osnovnih škola odnosio se i na jednosmjensku nastavu, uniforme u školama, nove klupe, stolce, ormariće u školama, čiste sanitarije te kvalitetniju školsku prehranu. Neki od prijedloga idu i u smjeru uklanjanja prometa kako bi se napravilo školsko dvorište ispred OŠ D. Domjanića. Djeca i roditelji još predlažu po uzoru na neke druge gradove besplatne udžbenike.

Uz to, nalazi istraživanja ukazuju da stariji učenici u većoj mjeri predlažu više smjerova u srednjoj školi, bolju organizaciju prakse, kantinu s toplim obrokom, čišće sanitarije te obilježavanje dana maturanata.

Aktivnosti	Rok (od-do)	Nositelj	Indikator
Utvrđivanje obuhvata i potreba dodatnog uključivanja djece u predškolske ustanove, s osobitom osjetljivošću prema djeci iz ranjivih skupina (geografski dislocirani, oni sa slabijim imovinskim prilikama, djece pripadnika romske nacionalne manjine, djeca s teškoćama u razvoju i invaliditetom)	12 mjeseci	Grad u suradnji s Vijećem za prevenciju, ustanovama i udrugama	Utvrđen broj djece koja nisu uključena u predškolsko obrazovanje jednu ili dvije godine prije osnovne škole
Informiranje roditelja o važnosti predškolskog obrazovanja putem brošure, osobito roditelja djece iz ranjivih skupina (geografski dislocirani, oni sa slabijim imovinskim prilikama, djece pripadnika romske nacionalne	12 mjeseci	DV Proljeće u suradnji s Gradom	5000 tiskanih primjeraka direktno distribuirano do svakog kućanstva Online objava brošure

⁴ Nacionalna strategija za prava djece u RH za razdoblje od 2014. do 2020. (u daljnjem tekstu *Strategija*)

⁵ Baran J.: Predškolski odgoj i obrazovanje kao socijalna investicija. Rev. soc. polit., god. 20, br. 1, str. 43-63, Zagreb 2013.

manjine, djeca s teškoćama u razvoju i invaliditetom)			
Povećanje postotka obuhvata djece bilo kojim oblikom predškolskog obrazovanja, primarno predškolom ili kraćim programom kroz dodatne radionice	Kontinuirano	Grad u suradnji s ustanovama i udrugama	Povećan obuhvat djece od 2%, posebice broj djece iz ranjivih skupina i djece s teškoćama u razvoju Početno stanje: - 6 djece s teškoćama u razvoju uključeno šk.god. 2015/2016 - broj opće populacije djece uključenih u predškolske programe
Edukacije odgojitelja i stručnih suradnika u odgojno-obrazovnim ustanovama za prepoznavanje i rad s darovitom djecom i djecom s teškoćama u razvoju	Kontinuirano	Grad u suradnji s odgojno-obrazovnim ustanovama i udrugama	Broj educiranih nastavnika i odgojitelja Broj održanih edukacija Početno stanje: - 50 odgojitelja OŠ D.Domjanića i OŠ K.Š.Đalskog te SŠ D. Stražimira - održane radionice za obje osnovne i 1 srednju školu o pomoćnicima u nastavi – ukupno 90 odgojno obrazovnih djelatnika sudjelovalo na edukaciji „Pomoćnici u vrtiću i rad s roditeljima“
Suradnja dječjeg vrtića i osnovne škole s ciljem osiguravanja kontinuiteta u odgoju i obrazovanju kroz zajedničke sastanke i posjete djece	Kontinuirano	Dječji vrtići i osnovne škole	Broj održanih sastanaka i posjeta (djece u školu i učiteljica u vrtić)
Edukativni programi za razvoj roditeljskih kompetencija u odgojno-obrazovnim ustanovama i udrugama	Kontinuirano	Odgojno-obrazovne ustanove i udruge	Broj održanih edukacija
Organizirati podršku djeci romske nacionalne manjine tijekom nastave radi pomoći u učenju i sudjelovanja u	Kontinuirano	Grad u suradnji s odgojno-obrazovnim	Uključenost sve djece prema potrebi

rekreativnim aktivnostima (pomoć u učenju ili asistent u nastavi)		ustanovama i udrugama	
Osigurati dnevni boravak za učenike OŠ Ksavera Šandora Đalskog	Školska godina 2017./2018.	Grad, OŠ Ksavera Šandora Đalskog	1 grupa dnevnog boravka
Osigurati pomoćnike u vrtiću za djecu s teškoćama u razvoju	Kontinuirano	Grad	Osigurani pomoćnici za svako dijete u potrebi
Osiguran prijevoz učenika s teškoćama za odgojno-obrazovne aktivnosti	Kontinuirano	Grad u suradnji s lokalnim prijevoznicima	Osigurani prijevoz za svako dijete u potrebi
Organizirane edukativne i informativne aktivnosti za učenike i odgojno-obrazovne radnike na teme brige o čistom prostoru, sanitarijama i okolišu škole te zajednička izrada uputa za brigu o prostoru	Kontinuirano	Odgojno-obrazovne ustanove	Broj organiziranih aktivnosti; broj javno prikazanih i postavljenih uputa (znakova) za brigu o prostoru. (početno stanje – 0) Vijeća učenika, roditelja i učitelja prepoznaju i izražavaju veće zadovoljstvo čistoćom prostoru na svojim sjednicama.
Suradnja srednje i osnovnih škola u izradi ormarića za škole tijekom praksi za stolare.	Školska godina 2017./2018.	Odgojno-obrazovne ustanove	Izrađeni i postavljeni ormarići. Zadovoljstvo učenika ormarićima i zadovoljstvo učenika koji se obrazuju za stolare praktičnim iskustvom.
Podrška radu vijeća učenika i vijeća roditelja kroz dogovor o temama i aktivnostima u koje bi bili uključeni. Podrška demokratskom izboru učenika u Vijeće učenika te roditelja u Vijeće roditelja te prenošenju informacija drugim učenicima i roditeljima škole o aktivnostima tih tijela. Edukacije za Vijeća roditelja i učenika.	Kontinuirano	Odgojno-obrazovne ustanove	Najmanje tri susreta Vijeća roditelja i Vijeća učenika godišnje. Izrađeni planovi i ostvareni dogovori o aktivnostima i temama kojima će se baviti zainteresirani učenici i roditelji. Broj održanih edukacija za vijeća učenika i roditelja.

			Broj roditeljskih sastanaka i satova razrednika na kojima se osiguralo prenošenje informacija o aktivnostima vijeća ostalim roditeljima i učenicima.
<p>Poticati sudjelovanje učenika i roditelja u odlučivanju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizirati rasprave na Vijeću učenika i Vijeću roditelja o sudjelovanju učenika u donošenju školskih pravila i planova za poboljšanje discipline kako bi se jačala njihova odgovornost i pozitivna klima u školi. - Organizirati rasprave o aktualnim temama na Vijeću učenika i Vijeću roditelja (školske uniforme; obilježavanje dana maturanata u suradnji s jedinicama lokalne samouprave; rekreativne aktivnosti za vrijeme školskih praznika, zabrana automata s nezdravim namirnicama u školi na vijeću roditelja i vijeću učenika). 	Kontinuirano	Odgojno obrazovne ustanove	Održane rasprave na vijećima roditelja i učenika. Broj upućenih poziva na suradnju okolnim gradovima i općinama. Broj ostvarenih suradnji u organizaciji aktivnosti.
Redovito informiranje zajednice i roditelja o odgojno-obrazovnim aktivnostima s djecom preko info kutaka, lokalnih medija i materijala. Jača uloga škole u informiranju učenika i roditelja o aktivnostima u zajednici, osobito o besplatnim aktivnostima.	Kontinuirano	Odgojno-obrazovne ustanove	Broj priloga u medijima. Postavljeni informativni materijali i info kutak u školi.
Provedba programa tolerancije, uvažavanja različitosti i zaštite ljudskih prava.	Kontinuirano	Udruge i odgojno-obrazovne ustanove uz podršku Grada	Broj provedenih programa Broj sudionika

SPORT, KULTURA I DRUGE AKTIVNOSTI SLOBODNOG VREMENA

Odmor i slobodno vrijeme za djecu su jednako važni kao i osnovna prehrana, stanovanje, zdravstvena skrb i obrazovanje. Uskraćivanje odmora može imati nepovratni fizički i psihički utjecaj na razvoj, zdravlje i dobrobit djece. Djeca također trebaju slobodno vrijeme, definirano kao prostor i vrijeme bez obveza, za zabavu ili poticaje koje mogu birati i ispuniti kako žele.

U sklopu istraživanja „Što ti želiš promijeniti“, sasvim razumljivo, djeca su upravo za ovo područje dala najviše prijedloga za unaprjeđenje kvalitete njihova života na području grada Sv. Ivana Zeline. Primjerice, najčešći prijedlog djece u ovom području je bio bazen, a potom parkovi i dječja igrališta, odnosno, uređenje postojećih (postaviti više sprava za igranje i koševе za smeće) te izgraditi nove u prigradskim naseljima te u blizini škola. Slično su djeca predložila i za obnovu postojećih sportskih igrališta i dvorana te za izgradnjom sportskih terena u prigradskim naseljima. Isto tako, iskazana je velika potreba djece za klizalištem, biciklističkim stazama te multifunkcionalnim prostorom za rekreaciju, sport i druženje.

Od kulturnih sadržaja istaknuta je potreba za kinom, kazalištem, odnosno većim brojem predstava i za otvaranjem podružnice glazbene škole.

U odnosu na potrebe za slobodno vrijeme djece, istaknuta je potreba za obogaćivanjem izbora za provođenje slobodnog vremena, primjerice veća ponuda sportskih aktivnosti, klubova te natjecanja (ženski nogomet, košarka, karate, boks, odbojka, itd.) ali igraonice i radionice (kreativne radionice, plesni tečajevi, igraonice i radionice za mlađu djecu (osobito predškolske dobi), informatičke radionice).

Aktivnosti	Rok (od-do)	Nositelj	Indikator
Izgradnja multifunkcionalnog centra s knjižnicom, zavičajnom zbirkom, konferencijskom salom, prostorom za vatrogasni i društveni dom te prostorom za korištenje udrugama	48 mjeseci	Grad	Izgrađen multifunkcionalni prostor. Broj korisnika. Popis održanih aktivnosti. Izveštaji o radu centra.
Rekonstrukcija i uređenje turističko-sportsko- rekreativnog centra (s bazenom) i TSR centar	24 mjeseca	Grad	Rekonstruiran prostor i izgrađen bazen. Broj korisnika turističko-sportsko- rekreativnog centra.
Uređenje prostora za potrebe djece: uređenje postojećih parkova i igrališta te izgradnja novih igrališta; uređenje autobusnih stajališta; postavljeni stalci za bicikle ispred škola	Kontinuirano	Grad	Uređena: 2 parka godišnje i 2 stajališta godišnje. Postavljen stalak za bicikle ispred osnovne škole.
Organiziranje aktivnosti za djecu: sportskih, kulturnih i aktivnosti slobodnog vremena s naglaskom na besplatne aktivnosti za korisnike i aktivnosti tijekom školskih praznika.	Kontinuirano	Grad u suradnji s udrugama i ustanovama	Broj i popis održanih besplatnih aktivnosti. Povećan broj aktivnosti i njihova raznolikost, osobito besplatnih za djecu i onih organiziranih tijekom školskih praznika.

Informiranje o aktivnostima u sportu, kulturi i slobodnom vremenu, s naglaskom na aktivnosti koje su za korisnike besplatne. Izrađen portal s informacijama o svim aktivnostima – vizualno zanimljiv, poseban izbornik za djecu i mlade.	Kontinuirano	Grad u suradnji s odgojno-obrazovnim ustanovama i udrugama	Broj objava na portalu i putem letaka. Broj obavijesti u školi.
Pokrenuti inicijativu za otvaranjem podružnice glazbene škole	Kontinuirano	Grad	Broj zahtjeva i molbi. Otvorena glazbena škola.
Organiziranje kulturno-umjetničkih aktivnosti za djecu i mlade	Kontinuirano	Grad u suradnji s udrugama	Broj i opis održanih aktivnosti..
Organiziranje sportsko-rekreativnih aktivnosti za djecu i mlade te njihove obitelji (dani sporta i sl.), osobito rekreativne aktivnosti tijekom školskih praznika	Kontinuirano	Grad u suradnji s ustanovama i udrugama	Broj i opis održanih aktivnosti
Podržavati volonterske aktivnosti i programe	Kontinuirano	Grad Udruge	Održavanje broja aktivnosti i uključenih volontera (oko 150).

II. strateški cilj: Eliminacija svih oblika nasilja nad djecom

Među najznačajnijim psihosocijalnim rizicima kojima su izložena djeca su nasilje prema djeci i zlostavljanje djece, uključujući seksualno zlostavljanje i uznemiravanje putem interneta te nasilje među djecom.

Problematika nasilja nad i među djecom, itekako je prisutna te su u lokalnoj zajednici nužni programi prevencije nasilja nad i među djecom i mladima. Prema izvješću MUP-a u skupini kaznenih djela protiv spolne slobode, spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta tijekom 2014. g. prijavljeno je ukupno 826 kaznenih djela počinjenih na štetu djece ili 12% više u odnosu na 2013. godinu.

UR „Korak po korak“ provela je 2014. istraživanje⁶ u kojem je sudjelovalo 5.076 ispitanika iz RH (učenici, roditelji i odgojno-obrazovni djelatnici, sustav socijalne zaštite i pravosuđa te policije). Istraživanje je provedeno na području RH.

Rezultati pokazuju da je:

- 77% mladih procijenilo da se njihovim vršnjacima dogodilo da ih je netko u obitelji udario,
- 17% mladih navodi da će i sami, kad budu roditelji, koristiti tjelesno kažnjavanje,
- 62% roditelja i 44% mladih nikada nije bilo na edukaciji vezanoj za teme nasilja,
- samo 55% mladih i 56% roditelja, zna da u RH postoji zakon obveznog prijavljivanja kršenja djetetovih prava,
- svega 68% djelatnika škola i tek 62% djelatnika vrtića izražava da zna za zakonsku obvezu prijavljivanja kršenja prava djece.

Autorice Rajhvajn Bulat i Ajduković⁷ provele su istraživanje na uzorku od 558 učenika i učenica drugog razreda srednje škole. Rezultati ukazuju da svaki tjedan 37,8% učenika doživljava barem jedan oblik vršnjačkog nasilja, a najzastupljenije je psihičko nasilje, naročito ogovaranje. Istraživanje opisano u tom radu sastavni je dio istraživanja pod nazivom Povezanost nasilja u obitelji, vršnjačkog nasilja i njihovih korelata kod srednjoškolaca, gdje je potvrđeno da je doživljeno psihičko zlostavljanje od strane roditelja i (ne)zadovoljstvo obiteljskim odnosima značajno za predviđanje doživljenoga i počinjenoga vršnjačkog nasilja. Brojna istraživanja nedvosmisleno su ukazala da postoji poveznica između vršnjačkog nasilja i iskustva nasilja u obitelji. Istraživanje Mauer (2011., prema Bulat i Ajduković, 2012.) na učenicima viših razreda osnovne škole pokazalo je da je povezanost počinjenja vršnjačkog nasilja i izloženosti zlostavljanju u obitelji vrlo visoka ($r=0.74$), dok Cohen, Brook, Cohen, Velez i Garcia (1990., prema Bulat i Ajduković, 2012.) navode kako je iskustvo tjelesnog kažnjavanja najsnažniji prediktor agresivnosti u adolescentskoj dobi. Također, djeca koja su počinitelji vršnjačkog nasilja često svjedoče sukobima roditelja i manjoj povezanosti među njima (Baldry, 2003., prema Bulat i Ajduković, 2012.).

Seksualno zlostavljanje predstavlja sudjelovanje u seksualnim aktivnostima s djetetom koje je mlađe od zakonske dobi za seksualne aktivnosti te sudjelovanje u seksualnim aktivnostima s djetetom u kojima se koristi prisila, sila ili prijetnje ili se zloupotrebljava položaj povjerenja, autoriteta ili utjecaja nad djetetom

---

⁶ <http://udrugaroditeljapkh.hr/osnazimo-pravo-djece-da-budu-sigurna/408-istrazivacki-izvjestaj-svi-smo-mi-sustav>

⁷ Rajhvajn Bulat, L., Ajduković, M. (2012): Obiteljske i psihosocijalne odrednice vršnjačkoga nasilja među mladima. Psihologijske teme 21, 1, 167-194

(u obitelji ili izvan obitelji) ili se zlopotrebljava posebno ranjiva situacija djeteta. Osim seksualnog zlostavljanja, seksualno nasilje uključuje i druge oblike seksualnog iskorištavanja, niz djela povezanih s dječjom prostitucijom i dječjom pornografijom, sudjelovanje djece u pornografskim nastupima, moralno kvarenje djece, vrbovanje djece u seksualne svrhe te pomaganje ili poticanje bilo kojeg od ovih djela. U sklopu „Epidemiološkog istraživanja zlostavljanja i zanemarivanja djece“ (Ajduković, Sušac, Rajter, 2013)⁸ utvrđeno je da tijekom života 10,8% djece u Hrvatskoj doživi neki oblik seksualnog zlostavljanja te da je tijekom prošle godine 7,7% djece doživjelo neki oblik seksualnog zlostavljanja.

Aktivnosti	Rok (od-do)	Nositelj	Indikator
Podrška, savjetovanje i organizirane aktivnosti za djecu i obitelji, osobito za ranjive skupine djece (djecu s teškoćama u razvoju, djecu iz siromašnih obitelji).	Kontinuirano	Grad u suradnji s udrugama	Povećan broj održanih aktivnosti Početno stanje: - broj individualnih i grupnih savjetovanja
Razvijanje suradnje među sustavima radi pružanja podrške i zaštite djece od svih oblika nasilja. Suradnja svih sustava, povezivanje zdravstvenog sustava, pedijatar, s policijom, sustavom pravosuđa, socijalne skrbi i udrugama u zaštiti od nasilja.	24 mjeseca	Vijeće za prevenciju u suradnji s zdravstvenim djelatnicima, policijom, pravosuđem, socijalnom skrbi i udrugama	Izrađen protokol o suradnji
Provedba programa prevencije nasilja s učenicima, roditeljima te osvještavanja zajednice o štetnosti nasilja s naglascima na slabije prepoznate oblike nasilja: zaštitu od elektroničkog nasilja, trgovanja ljudima, te obiteljskog i seksualnog zlostavljanja.	Kontinuirano	Grad u suradnji s Vijećem za prevenciju i udrugama	Broj i opis aktivnosti. Povećana raznolikost programa

⁸ Ajduković, M, Rimac, I, Rajter, M., i Sušac, N. (2012). Epidemiološko istraživanje prevalencije i incidencije nasilja nad djecom u obitelji u Hrvatskoj. Ljetopis socijalnog rada, 19(3), 367-411

III. strateški cilj: Osiguravanje prava djece u ranjivim situacijama

Prema *Strategiji*, djeca koja se nalaze u ranjivim situacijama su djeca s teškoćama u razvoju, djeca u alternativnoj skrbi, djeca koja žive u uvjetima siromaštva i djeca romske nacionalne manjine. Praksa pokazuje da su ta djeca izloženija većem riziku ugrožavanja njihovih prava te da im je sukladno tome potrebno pružiti posebnu pozornost i osigurati mjere za njihovu zaštitu. Važnost lokalne zajednice i stručnih službi u njoj ogleda se u provedbi programa destigmatizacije djece iz ranjivih skupina, unapređenju znanja o potrebama djece, njihovoj integraciji u različite sustave i društvo općenito te svakako u pružanju podrške i potrebne infrastrukture udomiteljima, djeci i njihovoj biološkoj obitelji.

U sklopu istraživanja „Što ti želiš promijeniti?“ u najvećoj mjeri su upravo roditelji isticali potrebu za većim brojem asistenata u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju, zajedničke aktivnosti djece s teškoćama u razvoju i djece urednog razvoja te potrebu da se osiguraju stručnjaci (logopedi, defektolozi) za rad s djecom s teškoćama u razvoju.

DJECA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

Aktivnosti	Rok (od-do)	Nositelj	Indikator
Provedba zajedničkih inkluzivnih aktivnosti djece s teškoćama u razvoju s drugom djecom radi razvijanja solidarnosti, tolerancije i svijesti o ravnopravnosti i potrebi osiguranja zaštite ljudskih prava.	Kontinuirano	Udruge i odgojno-obrazovne ustanove	Broj organiziranih aktivnosti Početno: - 8 inkluzivnih radionica djece s i bez teškoća s ciljem podizanja svijesti o različitostima; - 20 radionica <i>Bontončić</i> .
Podrška, savjetovanje i organizirane aktivnosti za obitelji, osobito braću i sestre djece s teškoćama u razvoju.	Kontinuirano	Udruge i odgojno-obrazovne ustanove	Broj organiziranih aktivnosti (početno stanje je 0)
Senzibilizacija zdravstvenih djelatnika, osobito pedijatar, te poticanje njihove suradnje s drugim sustavima i udrugama radi pravovremenog prepoznavanja zdravstvenih teškoća, rane intervencije i osiguranja adekvatne podrške djeci i obiteljima.	Kontinuirano	Vijeće za prevenciju u suradnji s Gradskim uredom za zdravstvo, udrugama, pedijatrima i ginekolozima	Broj organiziranih aktivnosti (početno stanje je 0)

IV. strateški cilj: Osiguranje aktivnog sudjelovanja djece

Djeca nedvojbeno trebaju biti partneri odraslima i u donošenju i u provođenju dokumenta, strategija, planova, odluka koja se odnose na prava djece.

Konvencija o pravima djece, čl. 12. navodi da svako dijete koje je sposobno oblikovati vlastito mišljenje, ima pravo iskazati ga o svim pitanjima koja se odnose na njega, a odrasli će tome pridavati značaj sukladan uzrastu i zrelosti djeteta.

Participacija znači da djeca mogu izražavati svoje mišljenje, a zaključke, koji će proizići iz njihovog iskustva, odrasli trebaju uvažavati u procesu odlučivanja. Participacija je kontinuiran proces koji uključuje dijeljenje informacija i dijaloga između djece i odraslih temeljen na obostranom povjerenju te u kojem djeca mogu naučiti kako se njihovo viđenje i viđenje odraslih uzima u obzir i oblikuje ishod tog procesa⁹.

Lokalne zajednice imaju izuzetno visok potencijal za organiziranje sudjelovanja djece, jer se u malim lokalnim sredinama odvija neposredan život djece koji podrazumijeva susretanje s problemima odrastanja te se otvaraju mogućnosti za rješavanje tih problema uključivanjem djece i mladih u raspravu i razgovor o temama koje se odnose na njihov život.

Aktivnosti	Rok (od-do)	Nositelj	Indikator
Podržavati aktivan rad Vijeća učenika te ih uključivati u donošenje odluka. Osigurati potrebne edukacije te financijsku podršku.	Kontinuirano	Grad u suradnji s udrugama i ustanovama	Broj edukacija i sastanaka. Broj konzultacija i postotak uvažavanja mišljenja Vijeća učenika.
Suradnja stručnjaka iz različitih sustava s Vijećima učenika. Podrška uključivanju djece u planiranje i praćenje provedbe svih aktivnosti za djecu u zajednici.	Kontinuirano	Vijeće za prevenciju i Grad u suradnji s Vijećem učenika	Broj aktivnosti u čijem planiranju su bila uključena djeca.

⁹ http://koprivnica.hr/wp-content/uploads/2013/04/Dje%C4%8Dje-participacija_aktivno-sudjelovanje-djece_letak.pdf